

Uppsala den 11 oktober 1954

*[Faint, mostly illegible text, possibly a header or address block]*

Vi ha tacksamt mottagit Eder uppteckning rörande troll-  
 samskunniga och vismän och ha med stort intresse gått igenom den.  
 Uppteckningens disposition var väl funnen på så sätt att Ni  
 först presenterade några i trakten välkända kloka gubbar och  
 gummor och därefter närmare gick in på föreställningar om  
 sådana. Uppreningar förekomma visserligen och uppteckningen  
 kunde kanske ha koncentrerats men innehållet var bra. Det  
 viktiga är att vi få exakta svar på de frågor som framställas.  
 Valsvarvade uppsatser ha vi ingen nytta av.  
 När honorär utbetalas skola vi försöka komma ihåg Er  
 önskan (att få besked om hur varje frågelistsvar honoreras.  
 Dessa uppteckningar bedömas ju från fall till fall allt efter  
 innehåll och skrivsätt.

Vi skicka denna gång icke de omtalade listorna rörande  
 döds traditioner och folkmedicin utan vore i stället tacksamma  
 att få svar på några specialfrågor om vissa folkliga föreställ-  
 ningar, som just nu äro föremål för vetenskaplig bearbetning  
 här på avdelningen.

Vi undra, om Ni känner till att man haft en särskild  
 inställning till grodorna, därför att man trodde att de kunde  
 vara övernaturliga väsen? Hälsade man på dem, visade vördnad,  
 "mutade" dem? Var man rädd för att skada dem? Hur förför man  
 för att bli fri en groda, som höll sig besvärande nära husen  
 eller inne i ladugården? Hur trodde man att dessa grodor för-  
 höllo sig till kreaturen? Hur hämnades de, om de skadades? Finnas  
 berättelser om att en underjordisk visar sig som en groda, som  
 synes vara dräktig? Berättas det att någon binder ett halmsstrå om  
 en groda?

Känner Ni till sägnen om kvinnan som blir ombedd att medfölja och förlösa en av de underjordiskas kvinnor (som tidigare visat sig som groda och fått halmstrå bundet om kroppen)? Får kvinnan, som hjälper till vid förlösningen barnets badvatten i ägat och blir blind (eller seende)?

Vad kan Ni berätta om övernaturliga väsen, som troddes i mans- eller djurgestalt uppehålla sig å sjöar, forsar, i havet o.s.v.? Vilka berättelser förekommo? T.ex. näck, strömgubbe, ågubbe, älven etc.

Är ordet näck i Edert mål liktydigt med den onde?

Talades det i Edert bygd om vattenväsen (näck, strömkarl etc.), som kunde spela? Vilket instrument? Finns det någon berättelse om att detta eller något annat väsen spelat, så att folk måst dansa sig till döds?

Har man trott, att vissa personer lärt sig spela - eller stämma fiolen - av ifrågavarande väsen? Uppges det, att någon sådan spelman spelat, så att t.o.m. bord och stolar dansat, att han icke kunnat sluta spela förrän strängarna på fiolen skurits av e.d.? Berättas det att en dylik spelmans fiol kunnat spela av sig själv? - Har man hört talas om melodier, som spelmannen fick spela endast tre gånger i livet eller som icke fingo spelas längre än till en viss repris e.d.? Vad kallas ett dylikt musikstycke (näckpoleka, skams polska, älvadansen)?

Skulle man lämna något i gengäld för att man fick lära sig spela (ett djur av visst slag, fårbog, hästkött blod eller annat)? Måste man besvara någon fråga? - Skulle man spänna bälte med vattenväsendet? Hur gick det till?

Känner man till berättelsen om en kvinna, som kommer rusande fram ur skogen, förföljd av en jägare, ibland till häst? Vad sker sedan? Vem trodde man, att kvinnan var och vem ryttaren?

Känner man till berättelsen om en man, som uppger sig vara en jägare (Oen, Moen e.d.), och söker natthvarter? Äro hundar med och vad göra de?

Berättar man, att en jakt drog fram i luften? Vad trodde man det var?

Berättas om att en jätte kastat en sten mot en kyrka, emedan han ej tålde höra kyrkklockorna? Stenen nådde ej fram utan blev liggande ett stycke från kyrkan?

Vad berättas om andar efter mördade eller på lömlagda, bäpta barn?

Skriv svaren på vanligt uppteckningspapper med noga angivande av socken, tid för uppteckning samt sagesmannens namn, ålder och födelseort. Försök så långt möjligt är att följa sagesmannens berättelse och använd gärna dialektala ord och uttryck (med översättning och förklaring).

Vi avvalta tackasamt Edert svar.

Med utmärkt högaktning